

1 Եր որ Սփյուտք կարղանա
հասկանալ, որ ազգի նոյա-
սավորումը դետականության
նոյասավորումն է, եր որ Սփյուտք հաս-
կանա, որ դետականությունը մեր միակ
ռեալ հնարավորությունն է, իրողությունն
է, տեսլականն է եւ մեր հեռանկարն է, այդ-
տահուն Սփյուտք դիմի կարղանա ամ-
բողովվին ընդգրկված լինել նոյաս-
կասլաց գործունեության մեջ: Բայց եթե
նոյն այդ դետականությունը չկարղա-
նա մշակել այդ երկարաժետ, կայուն ու
տեևական տեսլականը, թե ոնց են ուզում
որ լինի ազգաբնակչությունը, այսինքն
այս դետության մեջ աղրող ժողովուրդը
առաջիկա 10 տարվա ընթացքում, ա-
ռանց այն հրետորաբանության, թե մենք
հնու դիմի լցնենք 4 նկա բնակչություն: Փորձենք նախ 50 հազար մարդ թերթի, հե-
տո թերթա մետք չկա 1 մնա-ի մասին խս-
տելու: Նախ մտածենք, թե ինչպես դեմք է
լինի այդ 50 հազար վերադարձ (10 հա-
զարի խնդիր չուժեցինք, ուր մնաց 50
հազարը կամ 1 միլիոնը): Ուզում են ա-
սել, որ սա կախված է կառուցղական,
հետեւղական բաղադրականությունից, ո-
րը, առաջին հերթին, կընդգրկի մարդ-

այլ որդես դեւականության գաղափար՝ Սփյուռքի որդես հայաստանակենսրոն տեսլական, որդես դեւության, որը նույնն է Սփյուռքի համար որդես հիմնական միավորից ուժ, այլ ոչ ասենց Ցեղասպանության հարցը:

- Ծաղաբական էլիտան դեմք է այդ ազնվությունը ունենա այդ այր-բեն-գիմը նորից գրելու կամ ընդհանրապես գրելու, որովհետեւ վաղուց արդեն այդ այր-բեն-գիմը գրելու կամ չգրելու մասին ընդհանրապես առ մեծ կասկածներ ունեմ, ու նույնիսկ վստահությունը ունեմ, որ այդ այր-բեն-գիմը չկա: Ես տեսնում եմ, որ կարավարությունը ունի մի այր-բեն-գիմ, նախազարդ ունի մի այր-բեն-

գիմ, բանակն ունի մի այր-բեն-գիմ, սա-
տեսությունը՝ ոչ մի այր-բեն-գիմ, կրթու-
թյունը՝ ոչ մի այր-բեն-գիմ, գիտությունը,
հետազոտական, ակադեմիական շըա-
նակները ոչ մի այր-բեն-գիմ եւ այլն: Այս
դայձաններում ես ոնց կարող եմ մե-
ղադրել Սփյուռքին, որ ինքը՝ չժեսնելով
այդ ուսակների հետևողականությունը,
չկարողանա ինքնիրեն նոյնականացնել
դեռականության հետ: Ես դեռականու-
թյուն հասկանում եմ որպես ամուր, հա-

- Քանի որ բանակի թեման ըստ-

- Համը ո՛ւ բանակը թսամ շուշու-
փեցի, այս առունով մի հարց տամ
Դուք Ըվեյցարիայից եք, իսկ Վերջին
Եղանում Հայաստանում սկսվել են
ռազմական փոխիստուրյունների շր-
ջան, այդ Ազգ-Բանակ կնոցեմքն է
ստեղծվել եւ շատրը դա նաեւ սկսել
են համեմատել Ըվեյցարական մողելի-
թես: Արյոյն սրանց մեջ ընդհանրու-
թյուններ կա՞ն:

- Ինչո՞ւ մեջ, խսիի, թէ՞ գործի: Խսիը
գուցե, գործը աս հեռու է:

- 'Է՛, այս գործընթացը ըստանեսը
մեկ տարի է, ինչ սկսվել է:
- Այօ-Շահնակը մեև ամօսամիտ է:

- Հպք-Բանավը սպի ազգակցություն չի ստեղծվում: Այր կամ կին, իրենց հասկացողությունն այն է, թե իրենց ծառայությունը որպես կարեւոր է, եւ սա դեմք է ընդհանրաբեն դառնա օրենք եւ դրա հետ կապված գնահատվի: Չնանելով մանրամասնությունների մեջ, ուզում եմ դարձաբես ասել. այն օրը, երբ հայ գիննվոր՝ այր կամ կին, այդ դատիկը ունենան զգալու իրենց այդ երկու տարվա ծառայության կարեւությունը, դրա ծայրահետ կարեւությունը

Կաղես Եվրոպահայ հաճայնի առագան Քսանզակած է, արդյո՞ւ այդ Քսանզը տեսնո՞ւմ ե՞ւ:

- Ոչ միայն տեսնում եմ, այլ աղրում եմ: Իմ ընտանիքի մեջ այս վտանգը չեմ շխտում: Եմ ունի երեսի բնուածեցների մեջ

տեսնում, իմ ընկերների ընտաղիների մեջ արդյոյն ես դա չեմ տեսնում. իհարկե տեսնում եմ: Երբ իմ եւ իմ ընկերների երեխաները հավաքվում են, նախընտրում են գերմաներեն կամ այլ լեզուներով խոսել, շատերը նոյնիսկ հայերեն ինձնալով: Իսկ ընդհանրաբես ինչով նոյնանան, իրենց հետեւից նմուշը ինչը տիշի լինի, իրենց տեսլականը ով է առաջ տանում, այսինքն դեկավարի հասկացողությունը, մասվոր դեկավարի հասկացողությունը, ուստի հետեւից գնան, այսինքն նստեն միայն օժանդակության հետեւից գնան, այսինքն միայն մուրացկանության, հումանիտարի խնդրի մեջ ընդգրկվե՞ն: Դա իրենց հաճար իհարկե կարենք է, բայց անընդհատ վերադառնում են տրավմայի՝ կորցնողի, այսինքն և կարի մայսության մեջ եւ չեմ ստեղծում գոնե մի ուղղություն, որը ոչ թե շնորհու ձեւով լինի հզոր, այլ մարդիկ հասկանան, որ....

- Ըստ ձեզ Դայաստանը դեմք է դառնա այն Երկիրը, որտությունը, որով Եվրոպայում կամ այլ տեղ ծնված Երևանադր հիմքարքանա, փորձի լինել դրա հետ փոխկապակցված:

- Կարող է, բայց այս դպիհն դա չկա, լավ կլինի, որ այդ արժեթիվ մասըի: Մի մոռացեմ, որ ես արեւաշահայ չեմ, ես արեւա-
շահայ եմ, ուզեմ կամ չուզեմ, իմ հայերե-
նը դարձավ հիրքի միջիայն այն բանի
հետեւանով, որ իմ կինը Երևանի հայ է
եւ ի վերջո իմ հայերենը փոխվեց: Բայց
բոլոր այդբաս չեն, բոլոր դաշտաս
չեն հրաժարվելու իրենց արեւաշահայ ար-
մասներից, ոչ ճշակութային ժեսակետից,
ոչ լեզվական ժեսակետից, եւ լուծումը
այն է, որ ոչ թե շարունակել տարանջա-
պել, այլ ստեղծել մի նոր ժեսական, ու
երկուսն էլ ոչ միայն փոխադարձաբար
զիշեն, այլ միասին ստեղծեն, այսինքն
այդ բազությունը ունենան, որ երկուսն էլ
հասկանան, որ նոր բան դիմի ստեղծվի,
նոր իրողություն: Նոր հայ կա, ուզեմ-չու-
զեմ, նոր հայ է ստեղծվելու, ուրիշ ձեւ չի
լինելու: Դայաստանի մեջ էլ, եթե ցակա-
նում ենք նոր ձեւով մատանել եւ առաջ
գնալ, նոր հայ դիմի ստեղծվի: Գուցե
Սկիուտի մասնակցությամբ, գուցե այդ
նոր հայը նաեւ լինի այսօրվա սկիուտա-
հայը եւ այլեւս դադարի ինքիմն նկատե-
լու իրեւ սկիուտահայ, եւ արդեն այդ
բայլը անի, որ իրեն զգա դարձալու
հայ, ոչ դարտադրված, բայց գուցե ձգ-
տում ունենա Դայաստանի բաղադրացի
դառնալու: Ջաղաքացիության հասկա-
ցողությունը շատ կարեւոր է, ռեալ եւ չոր
գետին է, ինչի վրա կարելի է նսել եւ ոչ
սուրբեկակի ձեւով մատանել: Խոսքը բաղա-
դացիական իրավունքների մասին է. այդ-
տեղից սկսեն: Անցած տարվա 6 ամիսը
ես այստեղ ապրեցի, այդ ժեսակ նախա-
ձեռնության հետեւում հնչն էր, դա դա-
րայ ժեղը չէր եւ ուներ իր նողատակը:
Բայց շատ կարեւոր է, որ բոլոր կարողա-
նան ձգտել այդ նողատակին: Սակայն ի-
րականությունն այն է, որ այդ նողատակը
անամսին չի երեսմ:

Տարածության՝ ԱՅՍԵՐ, ԱՐԵՎԵՐՅԱՆԻ

«Եր հայ է ստեղծվելու, ուզեմ քե չուզեմ»

սուն ղետություն, այսինքն մի ղետություն, որը ունենա իր առջեւ շահ հսակ նարտահրավերներ եւ դրանց լուծման սարբերակներ:

Յիմա նայեցիք. իհնօր օր լարված աշխատանի տարվեց, բաղսական օդակներով եւ սնտեսական օդակներով, երկուսը ի մի թերվեցին, եւ փաստեցին, որ մեկը մյուսին օժանդակում է, մեկը մյուսին սնում է: Նույն Դոմինիկ ող Բյումանը Ձեզ հետ ունեցած հարցագրույցի ընթացքում (ես՝

լեւական աղափոքության համար՝ մեկ իրենց անձնական զարգացման համար՝ երկու, որ իրենց դեկապարզ իրենց առաջնա երաշխիքը տիհի լինի անձնական անվանության՝ երեք, այդ օրը դրվ կումենա ազգ-բանակ: Առաջ՝ ոչ: Ազգ-բանակը շատ սիրուն վերնագիր է մի դատարկ թղթի այդ բառի հոլովակը դեմք է լինի այնուա անուր, ինչս եւ հասու, որ ոչ մեկը չկարդ դանա հրաժարվել, ինըն իրեն կարդանա նույնացնել այդ տեսլականի հետ, որը նաև ինըն է տեսնու: Դրան հասնելու օրը մենք կկարդանանք այլ հասկացողություն եւ զգացում ունենալ: Բայց դրվ չեն կարող ազգ-բանակ հասկացողությունը միմիայն բանակի խնդրի մեջ տեսնել բայց չիմել ամենօրյա աշխատաձեւի մեջ ուսման համակարգի մեջ, բաղախական անձնական նասնակցության եւ ներգրավվածության մեջ: Այս ամենը մի ամբողջական համակարգ է:

- Զեր զնահասականով ի՞նչ վիճակում է գտնվում ռվեյցարահայ համայնքը, նորա աղաքան, զարգացման տևականո՞ւն: Կա տեսակետ, որ հաս-

Հայաստանը սատարում է Թյուրինգիա Երկրամասին՝ կազմակերպված առևտնական ուսումնական հայրած հարգություն

Ձեր ուժն անկեղծության մեջ չէ

Եր Նենիկս Միտիքարյանը, ավելի ճիշճ՝ Լողոնի «Արտենալը» հայսարարում է, որ հաջորդ տարի Զենդիոների լիգայում խաղալու համար իրենց դեռ բոլոր հնարավորությունները չեն կորցրել, ես հավատում եմ: Բանն այն է, որ չնայած լոնդոնյան ակումբը Անգլիայի առաջնությունում 6-րդն է ու հազիվ թե մրցաւցանի ավարտին Վեր բարձրանա, այն դարագայում, երբ Զենդիոների լիգայում խաղալու համար դեմք է առնվազն 4-րդ տեղ գրավել, բայց Արտենալը կարող է հաղթել Եվրոպայի լիգայում, որի 1/8-րդ եզրափակիչում է այժմ խաղում, ինչն էլ իրավունք կտա լոնդոնցիներին հաջորդ տարի հանդես գալ Զենդիոների լիգայում:

Բայց, եթ ՀՀԿ-ն հայտարարում է, որ իրենի վարչադեմի հարց չեն բնարկել, ես չեմ հավատում: Եւ օտա կուգենայի հանդիմեկ մենիկն, ով հավատում է: Դիւցանեմ, Վարչադեմը ըստ նոր Սահմանադրության Հանրապետության դեկավարն է լինելու, դաստիարակի դայնաներում զինված ուժերի գերագույն գիշավոր, որի ընտրության իրավունքը տրված է ՀՀԿ-ին եւ վերջինս Վարչադեմի հարց չի բնարկել, ընտրությունից ճեկամիս առաջ: Ինչդեռ ասուն են՝ իյա, իրո՞...

Լավ, ո՞ր է խնդիրը, որ ՀՅԿ-ն, թե-
կուզ այս կուսակցության Կանանց
խորհուրդը, որը Վերջերս Ծաղկաձո-
րում սեմինար էր անցկացրել, կանգնի
ու տղամարդավարի հայտարարի՝ սիրե-
լի ժողովուրդ, մենք *nrcել* ենք վարչա-
տեսի թեկնածու առաջադրել Սերժ Ա-
զարի Սարգսյանին՝ հասվի առնելով
Վերջինիս բաղադրական փորձառու-
թյունը, դեռականաշնորհյան հնտու-
թյունները, ռազմական դրոֆեսիոնա-
լիզմը, տնկուն կամքը, ազնիվ հոգին,
հոեւորական անկրնելի ծիրքը, մի
խոսունք... Վախենո՞ւմ են, ինչի՞ց, որ
ժողովուրդը կմերժի ու դեմք կասմի՞։
Բայց ժողովուրդը ննան սահմանադրական իրավունք ունի՞... Ստեղծվում է
տղավորություն, որ ՀՅԿ-ն այս օրերին
գրավված է կամ նախագահ Սարգսյանին որոնելով, եւ եթք գտնի անմի-
ջացած վարչատես է առաջադրելու,
կամ էլ նրան համոզելով, որ վարչա-
տես դառնա: Դե այսինքն Սերժ Սարգսյանն
անձանք չի ուզում, բայց բանի
որ ՀՅԿ-ն խնդրում է, իսկ ՀՅԿ-ում,
ինչուս Աժքուն ապա կուսակցության

Խնճակցության ղեկավար Վահրամ Բաղդասարյանն է ասել՝ ոչ մի բան միայն Սերժ Սարգսյանի որոշմանը չի լինում, Սերժ Սարգսյանը ստիլված համաձայնելու է: Ու բանի դեռ չի համոզվել կամ բանի դեռ ՀՀԿ-ն իր առաջնորդին առանձին չի հանդիդել, ժամանակ են ձգում, նաև ավանդ, որ օրենքը նման հնարավորություն տալիս է: Բայց դա չի նշանակում, որ վարչապետի թեկնածության հարց չի բնարկվել: Այսինքն ՀՀԿ-ն, եթե ուզում է, որ իրեն հավատանք այնողքս, ինչ-որեւ վերջին բոլոր ընտրություններից առաջ ենի հավատում, աղայ դեմք է հայտարարի, որ մեր թեկնածուն Սերժ Սարգսյանն է ու իդմա համոզում ենի նրան, կամ որոնում ենի նրան, կամ նա մտածում է... Ի դեռ, սա էլ է հնարավոր, որքան էլ դժվար դասկերացնելի լինի: Օրինակ՝ ընտրված նախագահ Արմեն Սարգսյանը. նարդուն առաջարկեցին դաշնալ ՀՀ նախագահի, նա էլ ժամանակ խնդրեց, որ մտածի: Արդյունքում համաձայնեց, այնողք որ զարմանալի է, թե ինչո՞ւ է ՀՀԿ-ն վասգագում ասելով, որ Սերժ Սարգսյանին արվել է առաջարկություն, նա էլ մտածում է:

Դկված է հայտարարը, որ սերենածուն Սերժ Սարգսյանն է, ուղարկի կան հարակից հարցեր, որոնց ժողովակից այս ընթացքում լրաց բնարկում ներ են գնում, օրինակ արժե՞արդյուն սպիտակ նավակը դնել աշ, եթե սեւերի զինվորը b4-ում կանգնած է:

Ամեն դեղինը, անկերծ լինում են
ուժեղները: Ի դեռ, ՀՅԿ կանանց խոր-
հրդի սեմինարին Սերժ Սարգսյանը դիմու-
մել է ՀՅԿ-ական կանանց ու ասել,
«Մեր ուժը ամենեցուրան չեղ է»:

Բարեկամության դաշտամունք

Ոուսասանում դարձել են աշխարհի բոլոր ժամանակների ու ժողովուրդների ամենաերեւելի, ազդեցիկ ճարդկանց: Սոցիոլոգիական հետազոտությունների՝ Լեւադա-կենտրոնը անցել է անծայրածիր Ոուսասանով մեկ, եղել է եւ Սանկ Պետերբուրգում եւ Տամբովում եւ Խուզ Սիրիոսմ, գրուցել է ակադեմիկոսների հետ, ձկնորսների հետ, ալկոհոլիկների հետ, հավասարյալների հետ, կանանց ու տղամարդկանց հետ... ու դարձել, որ ռուսասանցիների 38 տոկոսի համոզմանք աշխարհի բոլոր ժամանակների ու ժողովուրդների ամենաերեւելի, ազդեցիկ ճարդը իրության մեջ:

Ստուգային է:
34 տկրոսն էլ սակայն համոզված է, որ Ստուգինը չէ, այլ կամ Պուտեկինը, կամ Պուտինը: Ուուսաստանցիների 32 տկրոսի կարծիքով աշխարհի բոլոր ժամանակների ամենաերեւելին ու ազդեցիկը Վլադիմիր Լենինն է: 29 տկրոսը համոզված է, որ ամենաազդեցիկ ճարդը Պետրո Կռաջինն է, իսկ 20 տկրոսն իր ձայնը ստել է Յուրի Գագարինին:

Ի դեմ, նարիշ 6-ին Գարդիել Գարսիա Սակուսի 91-ամյակն էր, բայց դա, հասկանավի է, կատ չունի այս դաս-
մության hts:

Թե ո՞ւ է գնում այս ամենից հետ ՈՒ-սաստանը, թող իրեն դարձեն, մանավանդ որ դրա համար Եւ բավականաչափ ճարդ ունեն, Եւ բավականաչափ տարածք, Եւ ինաստուն, բայց փաստորեն անտեսված գրականություն: Մեր խնդիրը է հասկանալը, թե ո՞ւ են գնում ՈՒ-սաստանի հետ: Հասկանալի է, որ առանց նրա չեն կարող համ ճնշանն անգազ կատարն, համ էլ գազան Թուրքիան Աֆրիկն հաճախ կօփորի Հայաստանի հետ, բայց Ստալին, Պուլկին եւ Պուտիկն իրար հավասար, հետև Լենին, որին, ի դեպ, չեն թաղում, բանի որ խուսափուեն հասարակական հուժկու բորբոքից:

Բայց նույնիսկ սա չէ ամենակարեւորը: Կե հիմա, յուրաքանչյուրս էլ ունենաբարեկաններ, որոնց հետ սփյուռքած են շփուռք: Մենք օսմանների ամենակարեւորը: Ասենք, եթե Հայաստանում նման հարցում անցկացվեր, Սաալինը տասնյակում, ներդողություն, հնգյակում չէ՞ր լինի: Եթե Սաալինը, ոչ թե Լեռնինը: Գույքը

ეს აოვაზენდ ჰქმნეთ, რანქი nr აოვაზენდ
ჩატანაშავარ სტენები ჰქმნეთ, բაյց კერ-
ნებ ჯერ უკავშირდეთ ეს, აცხელი
რან უსაქმნელ ძალანასაცნეთი ეხინ:

სხვ ცი იოსენერია ამძრებინ ეს ენე-
რენილ ცახეტე სხა მჩავლორია, კამ

առավել եւս ընդհանուր թշնամիներ (մենք եւ ռուսները ընդհանուր թշնամ չունեն): Ոչ էլ Խոկանդերն ու Կալանիկովն են մեզ միավորում, ոչ էլ աչքի դի գույնը: Սեզ չեն միավորում նոյնիս ԵԱՏՄ-ի լայնարձակ ռուկաները հայկական կոնյակը, ռուսական օղիու Գազպրոնը, կամ էլ անգամ ռուսականության հանդեր ակնածանները ու կանանց նկատմամբ սերը: Ոչ Պուշկինը, ոչ Սարգսյանը (կատ չումի՞ որք չեն միավորում մեզ, ինչողեւ չի միավորում Երևանի եւ Սամկս Պետերբուրգի բույր բաղաբներ լինելու փաստը կանովիաննես Այվազովսկիի անծայրածիր ծովը, կամ ռուսալեզու Նարին Աբգարյանի արձակը, կամ Հայ-ռուսական սլավոնական համալսարանը Նոյնիսկ Տիգրան Զեսոսյանն ու Գարեգին Սարգսյանի մեջ մեզ չեն միավորում, էլ չեն խոսում Միհան Գալուստյանի, կամ, օրինակ, Արտաշես Գեղամյանի մասին:

Մեզ միավորում է Ստալինը, Աթրոռող
թյուն, ընկեր Ստալինը: Եւ մեզ երեւեք
աղազա է սպասվում՝ ազդեցիկ դա-
նակցի հետ: Կազմո՞ւմ, դա դրվ ասա-
ցիք:

Ազգային Ժողովի 101-րդ ձայնը

Հայաստանի Ազգային ժողովում կա մի մարդ, որն ուզում է, որ Հայաստանի նախագահ դաշնա Գագիկ Ծառուկյանը: Ընդ որում նոյն այդ մարդը չի ուզում, որ Արմեն Սարգսյանը նախագահ լինի... Բայց սկզբից սկսեմ:

Մարտի 2-ին, ինչպես արդեն գիտենք, ի դեմ՝ կան մարդիկ, որոնց չգիտեն, Յայստանի նախազան ընտրվեց Արմեն Սարգսյանը: Աժ-ի 101 տասնամակոր մասնակցեց նախազահական ընտրություններին, եւ Արմեն Սարգսյանին կողմ բվեարկեց 90-ը, դեմ՝ տասը, ու մեկ բվեաթերիկ ճանաչվեց անվագեր: Թե ի՞նչ է գրված եղել այդ բվեաթերիկի վրա, Յաշվիլ հանձնաժողովը չի կարող հայսնել, քանի որ դրա բոլոր անդամները երդվել են՝ չիրաղարակել բվեաթերիկների բովանդակությունը: Երդվել են չիրաղարակել, ոչ թե ոչ նեկին չասել: Ու ասել են, ում որ ասել են, նա էլ ուրիշին է ասել, ի վերջո տեղեկությունը հրաղարակվել է, ըստ որի՝ նախազահական վեցին ընտրություններին անվագեր ճանաչված թերիկի վրա գրված է եղել Գագիկ Ծառուկյան, ավելի ճիշճ՝ թերիկն անվագեր է ճանաչվել, քանի որ դրա վրա գրված է եղել Գագիկ Ծառուկյան: Գրիչով:

Անձանք դարսն Շառուկյանը ճամանակցել է ընտրությանը Եւ չի բացառվում, որ նա... չէ, ոչ թէ իրեն ՀՅ նախագահ է ընտրել, այլ դարձադիմա իրեն թվացել է, որ վերջում թերթիկի վրա դեմք է գրի իր անունը, որ ձայնը ունետ հաս-
նի: Թե չէ մենք ին գիտե՞նք, որ դարսն Շառուկյանը մի անգամ առանձին, տես-աս-ես հանդիմեց Արմեն Սարգսյանի հետ, մի անգամ էլ խնբակցության կազմով Շառուկյանը, այս դարձագյում դաշինքը, հանդիմեց Արմեն Սարգսյանի հետ, որից հետո Շառուկյանը (կազմ չունի դաշինքը, թէ ինքը) հայտարարեց, որ սատրում է Արմեն Սարգսյանին: Եւ բանի որ այս նարդկանց խոսքը ռեկորդային արագությանը գործ է դառնում, վասահ կարող ենք լի-
նել, որ Շառուկյանականներից որևէ մեկը Ար-
մեն Սարգսյանից բացի այլ մեկին չի ընտրել:

Սասավում է անհավանական մի բան: Ինչո՞ւ մեկը, օրինակ ՀՀԿ-ում, ուզում է, որ Հանրապետության նախագահը Գագիկ Ծառուկյանը լինի եւ կամ հումորի մեծ զացողություն ունի, չնայած այս Երկուսը միասին էլ է հնարավոր: Մեկ է վեեախցիկ, մի հաս ժողովական պատճեն կերցել է գրիջը եւ գրել՝ Գագիկ Ծառուկյան, աղա նայել է իր գրածին, նորից է ժողովական պատճեն, որ ծիծաղել է ու դուրս է եկել վեեախցիկից՝ թերթիկը Անտելով վվեառուիդը: Ընդունում, ավելի հավանական է, որ թերթիկն անվավեր դարձածը ավելի շուրջ հանրապետական լինի, քան ծառուկյանական, բանի որ ովով, բայց ՀՀԿ-ն ու այնտեղ յուրաքանչյուր լավ գիտեն, թե ընտրությանը ոչինչ էլ չի որոշվում, ոնց ասվել ա, թենոց էլ ընելու ա:

Եւ վերջապատճեն ամենահանհավանական տարբերակը: Օրինակ Նիկոլ Փաշինյանը կամ Էդմոն Մարոնիյանը ստեղծված իրավիճակում այլ ելք չեն գտել, բայց Գագիկ Ծառուկյանին ԴՅ նախագահ ընտրելու ու ընտրել են: Բայց բանի որ Եւ Մարոնիյանը, Եւ նանավանդ Փաշինյանը բազմիցս անվավեր վեւաթերթիկներ տեսել են իրենց կյանքում Եւ վստահ են, որ նրանք գիտեն, թե ինչպես են ընտրում, աղայ հազիվ թե նրանք լինեն: Բացի այդ, եթե անվավեր վեւարկածը Ելք-ից լինի, աղայ դեմք է հասկանալ, թե ովքե՞ր են դեմ եղել Արմեն Սարգսյանին: Առանց այդ էլ, Ելք խնբակցությունն ունի 9 դաշտամասուր, մինչդեռ Սարգսյանին դեմ են վեխարևս 10:

Դպրակը 10:
Դաշնակցությանը եւս բացառէն, բանի որ
եթե դաշնակցականներից որեւէ մեկը հսկա-
դես որուած լիներ Արմեն Սարգսյանին նա-
խազահ չընտել, աղա թերթիկի վրա կգրեր ոչ
թե Գագիկ Ծառուկյան, այլ Արամ Սանուկյան,
օրինակ:

Մի խոսքով՝ կամ Գագիկ Ծառուկյանն է Գագիկ Ծառուկյան գրել, կամ էլ ինչ-որ հանրապետական: Կամ հումոր են արել, կամ էլ այնքան չեն եկել Աժ-ի Շիստրին, որ ոչ հումոր ունեն, ոչ էլ գիտեն, թե նախազահ ինչողեւ են ընտրում: Լավ է, որ այդդիմի մեկ մարդ կա:
ՇՈՎՃԱ ԱՌՅԱՆ

Այսօմինի եւ դողլատի ներուծնան վրա ԱՍՍ նախազահ Թրամփի սահմանած նոր մասնառութերը ուղղված են գլխավորադես ԶժՇ-ի, այլ ոչ թե Եվրոպիոթյան դեմ, հավատացնում են Վաշինգտոնում: Պեկինում դրան առաջմաս հանգիս են արձագանքում: Զինաստանը չի ձգտում ԱՄՆ-ի դեմ առեւրական դատերազմ սանձազերծել, սակայն արդեն դաշնակիցներ է փնտրում, առաջին հերթին՝ Եվրոպայում, գրում է գերմանական Der Spiegel օպրաթահանդեսը:

Թթանկիր Վստհ է, որ ինքը գիտե, թե ով է ղատախանատու ԱՌ-ում ներկայումս գոյություն ունեցող բարդությունների համար: Նա գտնում է, որ ՆԱՏՕ-ի գծով Եվրոպական սնամկ դաշնակիցներից բացի դրանում մեղավոր է Զինասամանը: «Զինասամանը մեր թշնամին է, նա ուզում է մեզ ոչնչացնել», գրել էր **Թթանկիր** hr Twitter-ում 2011-ի հուլիսին:

Պետության օժանդակությանը ար-
ասդրվող չինական էժանագին ապրանք-
ները հեղեղել են հաճախարհային ռու-
կան՝ այմետից որևս մղելով ԱՍՍ-ին։
Թթանքի կարծիքով հարկավոր է վեց
դմել այդ վիճակին։ Խոսքը մասնավորա-
բես դողդացի եւ այումինի մասին է։
Արդեն իսկ դողդացի վրա սահմանվել է
25 տոկոս, այսումինի վրա՝ 10 տոկոս հա-
վելյալ մասսատուր։

ՊԵԿԻՆՈՒՄ Բավական զուստ արձագանքեցին: «Եթե բոլոր երկրները այդպես վարվեին, դա անկասկած լրջորեն կազմեր միջազգային առեւտրի վրա», հայտարարեց ՉԺՀ ԱԳՆ մամլո Փարտուղար Քուա Չունինգը: ՉԺՀ ղեկավարությունը ԱՍՄ-ին հրդիրեց կատարել Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության դահանջները, սակայն չխստեց հնարավոր դաշտախան միջոցառումների մասին:

Asia-Pacific Management Consulting-ի շին փորձագետի կարծիքով՝ Զիմաստանը չի մասնակցի ԱՄՆ-ի դեմ ուղղված ստուական դաշտազմին, բայց որ Անդրկայունս բավարար ուժեր չունի դրա համար: Փորձագետը նաև նույն է, որ Զիմաստանի կայունությունը զգայի չափով դայմանավոլված է մաստեսական աճի արագ տեմպերով, իսկ առեւտրական հականարտությունը միշտ վնասում է Երկու կողմներին: Եթե հականարտությունն անդրադառնա Երկրի մաստեսական աճի վրա, առաջ դա ճակատագրական կդառնա ԶՃԴ Կոմկուսի վրա:

Փորձագետի կարծինվ, Զինաստանը ԱՍՍ խայլերին կարձագանդի ռազմավարական տեսանկյունից: Նրա խոսերով՝ դրան կնորասի դաշնակիցների որոնումը Եվրոպայում: Զինաստանն ակտիվացնում է ջանելը Եվրոճիության հետ ազատ առեւտրի համաձայնագրերի կնման նոյատակով և կձգի մեկուսացնել ԱՍՍ-ին, քանի դեռ այդ երկիրը դեկապարում է Ղունադ Թրամփը:

Զինաստանից բացի, ԱՄՆ-ի դեմ առեւտրական դաշտերազմի է նախաղարասվում ԱՄՆ-ի գլխավոր դաշնակից-

**Պողոսի եւ այումինի մասսանորդեր՝
միջազգային սուսրական լամբազմի դաշտոն**
*ԱՄՆ-ի հակածինական նոր մասսանորդերն ավելի շատ
ուղղված են Եվրոպայի դեմ*

ԱԵՐԻ ՄԵԿԸ ԽԱՆԴԻԽԱՍՊՈՂ ԹԱՐՅԱՆԻԱՆ, ԻՆՉՈՒ ՆԱԵԼ ԿԱՆԱԴԱՆ: Ըստ որոշ փորձագետների, բարձր մասնաւորելիք կտուի նաև Ռուսաստանի մասնաւորելիք ող Ազգական պատմության մոդելը:

ոզ դայլան է մրցակից երկրների դեմ
Ազգային անվտանգության հետ կապ
ված ամեն մի արդարացում շատ անհա-
մողիչ է: ԱՄՆ դաւադարձության նախա-

կոս՝ ավելի վաղ կանխատեսված 3,2 տոկոսի փոխարեն: 2019 թ. համաշխարհային տնտեսական աճի տեմպերը էլ ավելի կրաքարդեն՝ հասնելով 1,5 տոկոսի:

Մի շարֆ փորձագետներ նույն են հնարավոր քացասական հետեւանմբները հենց ԱՄՆ-ի համար: Այսպէս, Bloomberg-ի փորձագետ Զովկահանա Լին ասում է, թե դեռ Վաղ է դատողություններ անել, թե ով կտուժի դողլատի ներմուծման նոր սակագիր, բայց արդեն նկատելի է ԱՄՆ-ում նաև ահամույթի տեմերի դանդաղումը: Նրա կարծիքով, դրանից առավել շատ կահեն Ռուսաստանը եւ ՕՊԵԿ-ի երկրները: «Ներկայիս դեմքները դեմք է ուրախացնեն Սուվային, Թթւրանին եւ Կարակասին»:

Խոսելով իր քարձ մասաւորենին Երմիության կտրուկ հակազդեցության մասին, Թրամփը սղառնացել է, որ «Եթե Եվրոպացիները հակամիջոցներ ձեռնարկեն ներմուծվող ամերիկյան աղբանիների դեմ, աղա ԱՄՆ-ը դարձադիս հարկեր կսահմանի Եվրոպական ավտոմեքնանաների վրա, որոնք ներկայում անարգել մուտք են գործում Ամերիկա: Եվրոպացիներն անհնարին են դաշնանուն մեր ավտոներնենաների եւ այլ աղբանիների մուտքը Եվրոպական տուկա»: Թրամփը իր երկրի եւ Եվրոմիության առեւտրական հարաբերությունները բնութագրել է որպես հսկայական անհավասարակություն:

ԱՄՆ-ի ու Եվրոմիության միջեւ հնարավոր առեւտական դատերազմի կադակցությամբ մշակողություն է արտահանության վերաբերյալ սահմանադրության մեջ:

Ուրբերտ Ազեվեդոն: Նա խոսերով,
«առեւտական դատերազմը չի համա-
դաշտականում որեւէ երկի շահերին»:
Թրամփի բարձր ճախատութերը եւ ԵՄ
դատապահն ներհովանակութիւն միջոցա-

Դաշտավայրը սպառզամագույշ պաշտօն ռումները կարող են նոյաստել նաեւ Եվրոպական վերնախավի եւ Ռուսաստանի մասնական հարաբերությունների ստացմանը: Դա կարող է ազդեց ինչպես

րանից), Ամերիկայից (Դեսրուի
Ալեք Եւ Մարի Մանուկյան թան-
գարանից Եւ Ուրբերառունի
Հայկական թանգարանից): Ե-
զակի ցուցանութենուից է լինե-
լու Թորոս Ռոսլինի ձեռագիրը,
որ Երևանի հանգստական պալատուն
1400-ականներին:

Նախրություններ կատարել Մա-
տենադարանում: Իր դաշտունա-
վառության տարիներին թանգա-
րանում կազմակերպել է «Բյու-
զանդիայի փառքը»: 843-126-
թթ.» (1997-ին), «Բյուզանդիա-
կավաս Եւ իշխանություն
1261-1557 թթ.» (2004-ին) ցու-

թանգարանից, Սայր աթոռ Ար. Եջմիածնից), Երևաղեմից (Դատրիարքարանից), Վենետիկից (Մխիթարյան միաբանությունից), Պորտուգալիայից (Գալուս Գյուլբենկյան թանգա

ԵՐԻ ՅԱՆ

Հայոց ցեղասպանության փաստը մեկ դար հետո օսարազգիներին զարմանի ու տարակուսանի է ղատճառում: Դամաշխարհային ղատճնությունը լրել է, ԶԼՍ-ները լրել են, հայերը լրել են. օսարազգիները որտեղից դիմի ինձնային, որ Թուրքիան ծրագրված ցեղասպանություն է իրականացրել հայերի նկատմամբ: Իրենց բացահայտումից ցնցված՝ որու օսարազգիներ Ֆիլմեր են նկարել Հայոց ցեղասպանության մասին ու շարունակում են նկարել: Ամերիկացի Դին Ռեյնոն ու Սոնթել Վիլիհամը մեկ տարի առաջ իրազեկման ցուցադրություն են սկսել: Նրանց նկարահանած «Ժիսման ճարտարապետները» փաստավավերագրական ֆիլմը ներկայացվել է տարբեր երկրների մոտ հայրու կինոթատրոններում, ցուցադրվել հեռուստաեսությամբ: Նրանի եւ ղատճահաբար են իմացել Հայոց ցեղասպանության մասին:

Դերասան, ցոլումեն, սերիխալի Սուլբերմեն Դիմ ԶԵՂՅԱՌ Ունպրոնի համալսարանում ուսանելու ժամանակ իր հայ ընկերողից է տեղեկացել հայերի հետ կատարված ողբերքության մասին։ Պատճառաբան լինելով՝ ուսումնասիրել է թեման ու վճռել ֆիլմ նկարահանել։ Իր որոշման մասին տեղեկացրել է նաև ընկերոջ՝ Մոնթել Վիլյամսին, որը 22 տարի գրադպում է ռազմական դասնությամբ։ Նրանց են միացել ամերիկյան ֆիլմարտադ-

կան ելույթներից: Նրամի հաստառում են, որ մեկ ժողովուրդ են, բայց երկու դեեւություն, նաև հաստառում են, որ հայացաց են ու հայահայած: Ժիշման ճարտարապետությունը նրանք են: Թուրք-աղրբեջանական միասնական ճակատի 120-ամյա հաստառում բաղաբականությունը շարունակական է, որա վառ աղացուցը Բավկի, Սումգայիթի ջարդերն են, աղրիյան դատարազնը, երբ Թալիշում աղրբեջանցիները ցեղասպանությանը բնորոշ ձեռագիր քողեցին: Նրանք ցեղասպանություն կիրականացնեն նաև հիմա, եթե նողասավոր դայնաներ ստեղծվեին:

«Ժիսման ճարտարագետները» ֆիլմում
խոսվում է, որ հայերի երեք սերունդ նույն
ցեղասպանների ձեռքով կոտորվել են՝ Ա-
րեւնյան Քայաստանում, Բաքվում, Սում-
գայիթում, հետո Արցախում:

Ֆիլմում կարմիր գծի
նման անցնում է այն
համոզմումը, որ եթե
Դայոց ցեղաստանու-
թյունն իրականացնող-
ները դասձվեին, Դիլե-
րը հոլորոպ չէր իրակա-
նացնի ու չէր հայտարա-
րի՝ հիճա ո՞վ է հիշում
հայերին: Զեին լինի Դա-
րավային Աճերիկայի,
աֆրիկյան Երկրների,
Մերձավոր Արևելի Երկր-
ների ցեղաստանու-

ՑԵՂԱՍՄԱՆՎԱԾԻ ԽԵՂՃՈՒՐՅԱՆ համախտանիշով

թյունները: Անտեղյակություններ, լրություններ, անշարժերություններ, ժխտադաշտանություններ նոր գեղաստանություններ են ծնում:

Ֆիլմի հեղինակները կարծում են, որ հայոց ցեղասպանության թեման բաղադրական չէ, այլ ավելի շատ բարձրացնում է մարդու իրավունքների խախտման խնդիրը։ Ամերիկյան ընկերությունների նկարահանած փաստավավերագրական 100 ռոլեր տեսլությամբ «Ժիման ճարտարաբեները» ինչ հավանական է, որ ծառայի իր նկարակին՝ իրազեկելի համաշխարհային հանրությանը եւ զգնության կոչ անել։ Ի հարկե, ֆիլմն առանձնահասկություն ունի։ Ի տարերություն օսարների նկարահանած նյուու ֆիլմերի՝ այն ցուց է ամիս, որ Հայոց ցեղասպանությունը 1915-ով չի ավարտվել։

Ֆիլմի հայաստանյան դրեմիերան «Սոսկվա» կինոթարունում էր: Ներկա էին նախագահ Սերժ Սարգսյանը, կառավարության անդամներ, դասօնավորներ, դիվանագիտներ: Ֆիլմում ասվեց ու ցոյց տվեց, որ հենց Ամերիկայում խուսափում են Հայոց ցեղասպանության թեմայից, անգամ գրվագրային ընկերություններն են հրաժարվել ֆիլմը գրվագրելուց: Որանց վրա ճնշումներ են գործադրել թուրք դաշտունյանները: Հասարակական տրանսպորտի վրա եւս չեն փակցվել ֆիլմի ազդագրերը: Իսկ կոնգրեսականները, միջազգային հեղինակավոր կառույցների ներկայացնությունները եւս չեն թագրել իրենց թուրքամետ ու ադրբեջանամետ դիրիրուումը: Ֆիլմում արձարձվում է, որ թուրք-ադրբեջանական միասնական ձական ամենուր իր մարդիկն ունի, հանուն իր շահերի առաջ կատար է բաժանում, կեղծում փաստեր, հայացացնություն բարոզում: Թուրքական սոցիալիստ ամենուր եւ նաև

Ծորուազան լիբբիրսզ ասեսուր յր սագոլ-
ներն է խել ու սուը ծօմարտության տեղ է
մատուցում եւ դաշտանում: Խոկ մենի... ա-
նօգմական ենի, խեղճ, անտարերության
մատնված, մենի սղասում ենի, թե եր է ար-
դարության ժամը զալու: Ազգային արժա-
նապատճենում ունեցող յուրաքանչյուր հայ-
իրեն ոչնչացված, ջախջախված կզգա, եթե
դիշի «Ժիսման ճարտարապետները» ֆիլմը:
Այսոյսի զգացողությունն է, կարծես 100 սա-
րի հետո ոչինչ չի փոխվել. էլի նույն խեղճ ու
նվասաւած հայացքն սղասում ենի, թե
եր են մեզ նորից ցեղասպանելու՝ վերջին
հույսը դրած Սուլերմենի վրա: Ի դեռ ֆիլ-
մի ցուցադրման ժամանակ նա նսած էր
մեր նախազահի կողին: Քայլց ցեղասպա-

թյունից հետո ստեղծվել է Սփյուռք, որը սկզբ աշխարհական անուններ: Ոչ մի խոսք, թե ինչորից ազգ են մենք, ով են մենք: Մենք ֆիլմում հավասարվել ենք նեգրական ցեղ դերին՝ նոյն նկարագրով ու նոյն ճակա

A black and white photograph capturing a scene in a cotton field. Two men are the central figures. One man, wearing a light-colored shirt and dark trousers, stands leaning against the weathered side of a wooden building or shed. The other man, also in light clothing, stands further back, near a large pile of discarded cotton stalks. The ground is a vast expanse of white, fluffy cotton bales, stretching across the frame. The lighting suggests a bright, possibly sunny day.

7.4.- «Ժխսման ճարտարապետները» ֆիլմում որդես ցեղասպանության ականա ժեսներ ու վերաբրդներ՝ նկարահանվել են 105-ամյա Մովսես Անեհյանն ու 108-ամյա Եղրակսի Գևորգյանը։ Եղրակսի տար դատում էր սպանիք սահմանվեցող ցիշ դեմքերը։ Այնտեղ, որտեղ նկարահանվել էր նա, մի ավերակ սենյակ էր՝ ճգլուսձբորբոսնած դատերով, ջարդված մահճակալով։ Կալով ու անխնամ անկողնով։ Այդտեղ ադրում ցեղասպանություն վերաբրած Եղրակսի Գևորգյանը։ Նետ էլ ամերիկացիներից նեղանում են, որ մեզ հավասար բեցրել են նեղական ցեղերի հետ։

Հայ կինոն առողջացնելու փորձեր

Հայրենի ֆիլմարտարությունը՝
առօղջ ու նցունակ. աղաքայի
նման հեռանկար են տեսնում
մշակույթի նախարարությունը,
Հայաստանի ազգային կինո-
կենտրոնը եւ կինոյի հանձնակա-
տարը:

Նրան կինոհայտերի ընդունման կարգ-կանոնը փոխելու են: Սա է յինելու կինոարտադրության փոփոխության հիմքերի հիմքը: Բոլորն են դժողի այն կանոնակարգից, որով ընտրվում եւ նկարահանվում են կինոհայտերը: Բոլորն են բնադրատում, որ անընդիհա նույն ճարդիկ են ֆիլմ նկարելու բախտին արժանանում, բայց նկարահանված ֆիլմերը բանի դեմք չեն: Այս անմշխթար դասկերն է դրդել, որ ֆիլմարտադրության կանոնակարգը փոխվի: Ազգային կինոկենտրոնը ունենալու է տեխնիկական ու գեղարվեստական հանձնախնդրեր, որոնց էլ ներկայացվելու են կինոհայտերը, ընդունում՝ առանց նշելու հայտառուի անուն-ազգանունը: Հայերը լինելու են համարակալված: Փոխվել են կինոնախազօծերի ներկայացնան դահանջները. փարերները դեմք է յինեն լավ նշակալված՝ սցենարական նախագծով ու նախահաշվարկով, իրավական, տեխնիկական բոլոր դահանջներին համապատասխան: Սակայն հենց այստեղ է առաջանում խնդիրը: Մենք չունենք սցենարիստ, կինոնախազօծերի լիարժեք փաթեթներ դատրասող ճամանագետներ: Իսկ թե ովքեր են լինելու կինոկենտրոնի տեխնիկական ու գեղարվեստական հանձնախնդրերի անդամները, դեռ անուններ չեն նշվում: Եվ ովքեր դիմ յինեն, թե դաշը դատարկ է: Մինչեւ հիմա նկարահանված ու համրությանը ներկայացված ֆիլմերն են վկայում, թե ովքեր են կինոհայտերն ընդունող, կարդացող ու ընտրող «մասնագետները»: Իսկ թե ովքեր են փոխարինելու նաև, որդեսզի նույն դատկերը չկրնավի նաև այսուհետեւ, դեռ դարգ չէ: Այստեղ էլ ուս անելիք ունենք. դեմք է համապատասխան ճամանագետներ դատրասով:

Կինոհայտերի ընդունման ու գնահատման նոր կանոնակարգը ժեօք դնելու է հանարքողուներ գտնելու վրա: Ազգային կինոկենտրոնը ֆիլմարտադրությամբ չի զբաղվելու, այլ ընդամենը աջակցելու է ֆիլմարտադրողին: Կինոոլորտին սարեկան տրամադրվում է 274 միլիոն դրամ. այդ գումարի 30 տոկոսը հատկացվելու է դեբյուտներին, 5 տոկոսը՝ կինոնախագծերի զարգացմանը: Նոյտակ կա երիտասարդներին խրախուսել ու աջակցել, որդես-զի նոր անուններ ի հայս գան ու բացահայտվի, թե երիտասարդներից ինչ նոր գաղափարներ կարենի և սպասեն:

Կինոարտադրության ոլորտի փոփոխություններն ուղղի կազմ ու-
նեն կինոյի ճասին օրենքի հետ, ո-
րը դեռ չի ճետել կառավարություն
ու Ազգային ժողով։ Այս, որ հայ-
րենի կինոարտադրությունն առող-
ջացման կարիք ունի, անհերթիլ,
բայց թե որքանով հնարավոր
կդառնան առողջացման հեռան-
կարները, հեռանկարում դեռ սե-
սանելի չեն։

ՍՈՒՐԵՆ Թ.
ԱՐԳԱՅԱՆ

mqr

Առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո լավատես եւ ավելի ինքնավստահ դարձած Յայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՅԺԿ) ցանկություն հայտնեց մաս կազմել ստեղծվելիք նոր կուլիցիոն կառավարությանը («Ժողովրդի ճայն», 6 դեկտեմբերի 1918 թ.) եւ սացավ նախարարական չորս դրութել: ՅՀԴ-ի հետ բանակցությունների արդյունքում (Ճախ ուժերը հրաժարվեցին մտնել կառավարություն) ստեղծված կառավարության ինն անդամներից չորսը ՅԺԿ անդամներ էին՝ Արտաքիալ Ենթիաջան՝ Ֆինանսների, Սամսոն Ղարությունյան՝ արդարադատության, Միքայել Քթաբեկյան՝ Ժողովրդական լուսավորության, Լեւոն Ղույան՝ դատենավորման նախարար: Նախարարներ Ա. Ենթիալը և Վահագինը պատճենաբան էին առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո լավատես եւ ավելի ինքնավստահ դարձած Յայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՅԺԿ) ցանկություն հայտնեց մաս կազմել ստեղծվելիք նոր կուլիցիոն կառավարությանը («Ժողովրդի ճայն», 6 դեկտեմբերի 1918 թ.) եւ սացավ նախարարական չորս դրութել: ՅՀԴ-ի հետ բանակցությունների արդյունքում (Ճախ ուժերը հրաժարվեցին մտնել կառավարություն) ստեղծված կառավարության ինն անդամներից չորսը ՅԺԿ անդամներ էին՝ Արտաքիալ Ենթիաջան՝ Ֆինանսների, Սամսոն Ղարությունյան՝ արդարադատության, Միքայել Քթաբեկյան՝ Ժողովրդական լուսավորության, Լեւոն Ղույան՝ դատենավորման նախարար: Նախարարներ Ա. Ենթիալը և Վահագինը պատճենաբան էին առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո լավատես եւ ավելի ինքնավստահ դարձած Յայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՅԺԿ) ցանկություն հայտնեց մաս կազմել ստեղծվելիք նոր կուլիցիոն կառավարությանը («Ժողովրդի ճայն», 6 դեկտեմբերի 1918 թ.) եւ սացավ նախարարական չորս դրութել: ՅՀԴ-ի հետ բանակցությունների արդյունքում (Ճախ ուժերը հրաժարվեցին մտնել կառավարություն) ստեղծված կառավարության ինն անդամներից չորսը ՅԺԿ անդամներ էին՝ Արտաքիալ Ենթիաջան՝ Ֆինանսների, Սամսոն Ղարությունյան՝ արդարադատության, Միքայել Քթաբեկյան՝ Ժողովրդական լուսավորության, Լեւոն Ղույան՝ դատենավորման նախարար: Նախարարներ Ա. Ենթիալը և Վահագինը պատճենաբան էին առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո լավատես եւ ավելի ինքնավստահ դարձած Յայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՅԺԿ) ցանկություն հայտնեց մաս կազմել ստեղծվելիք նոր կուլիցիոն կառավարությանը («Ժողովրդի ճայն», 6 դեկտեմբերի 1918 թ.) եւ սացավ նախարարական չորս դրութել: ՅՀԴ-ի հետ բանակցությունների արդյունքում (Ճախ ուժերը հրաժարվեցին մտնել կառավարություն) ստեղծված կառավարության ինն անդամներից չորսը ՅԺԿ անդամներ էին՝ Արտաքիալ Ենթիաջան՝ Ֆինանսների, Սամսոն Ղարությունյան՝ արդարադատության, Միքայել Քթաբեկյան՝ Ժողովրդական լուսավորության, Լեւոն Ղույան՝ դատենավորման նախարար: Նախարարներ Ա. Ենթիալը և Վահագինը պատճենաբան էին առաջին աշխարհամարտի ավարտից հետո լավատես եւ ավելի ինքնավստահ դարձած Յայ ժողովրդական կուսակցությունը (ՅԺԿ) ցանկություն հայտնեց մաս կազմել ստեղծվելիք նոր կուլիցիոն կառավարությանը («Ժողովրդի ճայն», 6 դեկտեմբերի 1918 թ.) եւ սացավ նախարարական չորս դրութել: ՅՀԴ-ի հետ բանակցությունների արդյունքում (Ճախ ուժերը հրաժարվեցին մտնել կառավարություն) ստեղծված կառավարության ինն անդամներից չորսը ՅԺԿ անդամներ էին՝ Արտաքիալ Ենթիաջան՝ Ֆինանսների, Սամսոն Ղարությունյան՝ արդարադատության, Միքայել Քթաբեկյան՝ Ժողովրդական լուսավորության, Լեւոն Ղույան՝ դատենավորման նախարար:

թյան Երկու համաձներից կազմել ժամանակավոր կառավարություն եւ հրավիրել Միացյալ Հայաստանի Սահմանադրի ժողովը (ՀԱԱ, ֆ. 200, գ 11, գ. 35, թ. 116): Ժողովրդականները գտնուել են, որ խորհրդարան հրավիրված արեւմտահայ 12 ներկայացուցիչներն ընտրված են միայն Հայաստանի սահմաններում աղաստանած մոտ 200 հազար արեւմտահայերի կողմից եւ այն էլ ոչ լրի օրինական: Նրանց կաժիինուագործականության ժամանակաշիջը Փարիզի Արևահայության տակերի գլուխակու արտահայտություն է, առանց որի այդ 12-ին խորհրդարան ուղարկելու անօրինական է: ԴՅԴ եւ ՇԺԸ նիշեւ դիմականությունն ավելի ուժեղացավ այս բանից հետո, երբ Միհայել Պատաղանյանի ստորագրությամբ Փարիզից սացավեցին հրահանգներ, որոնցում դահանջուական պուլ էր իր կուսակիցներից «շարժվել հաճածայն Պ. Նուբարի ցուցանունների» (Վրացեան Ս.

Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը եւ ռամկավարները

(Չրույզ թիվ 4)

Ֆիաջյանի, Մ. Արաբեկյանի եւ Լ. Ղուլյանի (Պատմությունից նից մեկ ամիս չանցած Մ. Արաբեկյանը հրաժարական սկեց: Նրան փոխարինեց Գ. Սելիֆ-Ղարազոյանը, իսկ Լ. Ղուլյանին փոխարինեց Զ. Վերմիչյանը) բացակայության դաշտառով վարչապետի հանձնարարությամբ ֆինանսների նախարարի դարականությունը դրվեց և. Կարճելյանի (նշանակումից հետո՝ նոյեմբերի 13-ին, Խաչատուր Կարճելյանը սղանվում է իր աշխատասենյակում: Նրա փոխարեն խնամատարության նախարար է նշանակվում Ալ. Խաչիսյանը: 1919 թ. հունվարին (Արամ Մանուկյանի մահից հետո) Վերջինիս վրա դրվեց նաեւ ներիմ գործերի նախարարի դարտականությունները, լուսավորությանը՝ Ս. Դարդիքյանի եւ դարենավորմանը՝ Ա. Մանուկյանի վրա: Դրանով ՀՃԿ-ն «լծվեց հայկական տեսական նավին» («Ժողովրդի ձայն», Թիֆլիս, 10 նոյեմբերի 1918 թ.) եւ ՀՀ ղեկավար կենտրոնը մի փոր թեմպեց դեմի ազ: Ընդդմություն մնացին էտեններն ու սոց. դեմոկրատները, որոնց ընդդիմությունը «ուժեղանում էր մահմեդական առաջնորդների աշակցությամբ» (Hovhannessian R., Republic of Armenia, h. 1, էջ 153):

Ի թվում անկասկած կլինեից նաեւ ռամկավարներ: Մյուս բոլոր կուտակցություններն էլ դես էին այդ բայլին, իսկ ՀՃԿ-ական դաշգանձավոր Գ. Տեր-Խաչատրյանը հայտարարեց, որ կարաՎարությունը անօրինական բայլ կատարել, փասորին դեմքական հեղաշրջում, ուստի իրենի հրաժարվում են խորհրդի աշխատանքներին մասնակցելուց (ՂԱՆ. ֆ. 393, գ. 2, գ. 118, թ. 1, «Ժողով Վուրդ», 6 հունիսի 1919 թ.) Բայց բանի որ նրանի հեռացելին հաճագումարից եւ Արևմտահայ նորմնիր գործադիր մարմինը նը բաղկացած էր միայն ՀՅԴ անդամներից, ուստի եւ նրա ընտրած ներկայացուցիչներն էլ դաշնակցականներ էին:

Բանակցութիւններ ազգայիշ
ղասկիրակութեան եւ ՀՀ միջեւ
Պոսթը, 1920, էջ 13):

ՀԺԿ-ն բոյկուտեց նաեւ 1919 թ
ամռանը կայանալիք խորհրդա-
րանական ընտրությունները ե-
ղանց նախօյակին ընտրացու-
ցակներից հանեց իր թեկնածու-
ների ցանկը: ՀՅԴ-ի եւ ՀԺԿ-ի
միջեւ հարաբերություններն այս
աստիճան լարվեցին, որ կառա-
վարախորհրդական զգնաժամը
հնարավոր չեղավ հաղթահարել:
Սակայն «Ենմարտությունը դա-
հանջում է ասել, - նույն է դաս-
մաբան Ա. Խակոբյանը, -որ եթե
ՀԺԿ-ն չըոյկուտ ու մասնակցե-
ընտրություններին, աղա ան-
կասկած կօհեր մի շարֆ տե-
ղեր» (Խակոբյան Ա., նով. աշխ.
էջ 187):

Արձանագրենք,որ թեեւ խորհրդարանական ընտրությունները բոլորուց հետո ՀԺԿ-ն այլեւս գործում մասնակցություն չունեցավ և՛ ղետական կյանքին սակայն շարունակում էր մնանակությունը հետո ՀՀ-ից հետո և՛ եւ կովկասահայ երկրորդ ամենազդեցիկ ուժը: ՀԺԿ-ն մեծ թվով ներկայացնուի է ուներ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում եւ ամենաուժեղ ընդդիմությունն էր: Թիհը է, ընտրություններից հետո ժողովրդականները դահանջեցին ամպավեր համարել հունիսյան ընտրությունները եւ նշանակել նույնարդություններ, բայց այս բողոքն ընդամենը ինքնահանգաւացնան միջոց էր եւ որեւէ գործական նշանակություն այլեւս ունենաւ էր կարող:

Դայասամին Արածին Հանրա
ղետության գոյության տարիներին
**արտախորհրդարանական կուս-
սակցություններից** հայ զար-
թականության ժջամում **մեծ**
կշիռ ուներ ժողովրդականներին
զարակարական դաշնակից ե-
գերեք բոլոր հարցերում համա-
խին Հայ Սահմանադրի Ռամկա-
վար կուսակցությունը (ՇՍՌԿ), ո-
րի եւ իրադարձությունների հետա-
գա զարգացման մասին կիսո-
սենք մոլու անօամ:

1896-1930 թվերի հիշարժան իրերը Մեկ գրքում

**ARMENIAN RELIEF
FUNDRAISING MEMORABILIA**

NOUBAR NICK PEZIKIAN

Առաջարկած է, ուժեմն, այն հետարքությունը, որ առաջացրել է ավստրալիայի **Նուլար Նիֆ Պեզիկյանի** վերջերս հրաշարակած գրությունը՝ «Armenian Relief Fundraising Memorabilia» խորագրով, որտեղ հեղինակը փորձել է ի մի բերել եւ ըստ թերգողներին ներկայացնել տարբեր երկրներում 1896-ից 1930 թվականներին հայ գաղթականներին օգնելու նորատակով ստեղծված հիշատան առարկաները՝ ներամետ, կրթանախանութեր, դրումանիշեր, եւայլն: Նման իրեր դրամահավաքի նորատակով ըջանառության մեջ են դրվել Մ. Նահանգներում «Նիֆը իսր նորատանացուց», Ավստրիայում «Հայ օգնության ֆոնդ», եւ Մեծ Բրիտանիայում «Հայ գաղթականների (լորդների) ֆոնդ» կազմակերպությունների կողմից:

Պեղկյանն իր գրիվով նկարագրել է յուրաքանչյուր իր, ԱԵ-կայացրել լուսանկարը եւ նօտել թռղարկման թվականը: Նա իր Երախտագիտությունն է հայսենել Դայլկական դրամագիտության եւ հնությունների ընկերությանը, դրումանիշերի հայկական ասոցիացիային եւ անհայտ հավաքորդներին (օրինակ՝ դրկությունների անհրաժեշտությունը եւ լուսանկարներ տրամադրելու համար): Նա կոչ է արել նոր նյութեր տրամադրել իրեն այցելելով՝ «www.victory.badges.com» կայիր, հետազոտում ավելի ընդարձակ ու լրացուցիչ մանրամասնություններով գիրը վերահրատարակելու համար:

ԺԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻԻՉԱՄԱԿՈՒՄԸ «ԹԱՐՄԱԿ ՄՔՈՒԵՐՈՒՄ» ապրիլի 22-ին

Արդեն ավանդույթ է դարձել, որ Նյու Յորքի «Թայմս Սփուտ-ռում» հիշատակվում է Դայոնց ցեղասպանությունը: Այս տարի այն կկայանա աղրիլի 22-ին ժամը 14:00-ից-16:00-ը, Կարդանանց աստեսների եւ դուստրերի միջազանցյան մասնաճյուղերի կազմակերպությամբ եւ ԴԲԸ-ի, Ամերիկայի հայկական համագումարի, Ամերիկայի ազգային կոմիտեի (Դայ դատի), Ամերիկայի հայկական խորհրդի եւ Ռամկավար Ազատական կուսակցության համահովանավորությամբ: Սասնակցելու են Ամերիկայի հայկական եկեղեցու արեւելյան եւ արեւմայան թեմերը, Ամերիկայի հայկական միսիոներական ասոցիացիան, Ս.Ն.ի Եւ Կանադայի հայկական կարողիկական թեմը, Ամերիկայի հայկական եկեղեցու Երիտասարդական կազմակերպությունը, Դայ Երիտասարդաց դաշնությունը եւ հայ համալսարանական ների ակումբները:

Տերեկոյթ-հավաքին ելույթներ են ունենալու ճանաչված բաղադրական գործիչներ, մասկուրականներ եւ արվեստագետներ: Միջոցաւմանը, որը կրելու է «Եօմարտություն, արդարություն եւ ճանապահություն, նախազագահելու են էսկվայր Արմեն Սկօմբերը եւ դրոնֆ. Նվեր Բեյլեյանը (Բերգենի համայնքային բոլեցի «Խաղաղության, արդարության եւ հաւաքության» կենտրոնի համահոգություն):

Տեղեկատվական հաղորդագրությունը առանձնացնում է այս տարվա 103-րդ հիշատակումը, որը պիտես այն տեղի է ունենալու ցեղասպանագետ դոկտ. Թաներ Աբչամի Վերջեր լույս տեսած «Սղանելու հրամանները» (Killing Orders) գրի հրատարակումից անմիջապես հետո։ Այդ գրում նա բացառապես օգտագործել է թուրքական ազբյուրները եւ կարավարության հրամանների բնօրինակները։ «Նյու Յորք Թայմսին» սկած Աբչամի հարցագրույցը թերը վերնագրել էր «Դայոց ցեղասպանության Շերլոկ Հոլմսը կորած աղացույցներ է երեւան հանում»։ Դրանում նա ասում է. «Իմ կարծիքով Թուրքիայում ժողովրդավարություն եւ մարդու իրավունքների դատավանություն կիսատավեն միայն այն դեպքում, եթե երկիրը առերևս պի իր դատավարության հետ եւ ճանաչի դատմական իրավազանցություններն ու

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Թիվ 9(369)
9 ՄԱՐՏ
2018

Սիրանոյց ԳԱԼՈՒՅՆ

Կիւնզիս

Կյանից հեռացավ ՀՅ ժողովրդական արժիս, կինոռեժիսոր Ալբերտ Մկրտչյանը, որ բոլորին համար նախ եւ առաջ «Սեր մանկության տանգըն», «Քին օրերի եզր» մնայում ֆիլմերի հեղինակն է եւ՝ Սիր Մկրտչյանի եղբայրը...

Նրանց ծնողները ցեղասպանությունը վերաբրած 4-5 տարեկան գաղթական որբուկներ էին, որ մեծացել էին Ալեքսանդրադոյի (Գյումրի) որբանոցում։ Հայրը՝ Մուռադ, Սուշից էր, մայրը՝ Սահմանը, Վանից։ Վերջիններս միշտ լուս մնացին, իրենց աղբած ցավն ու հուլցեր մեծահոգաբար միշտ դասիցին իրենց ներսում զավակներին փոխանցելով միայն կարուն առ կորուսյալ Հայրենիք եւ, իհարկե, սաղանդավոր գեներ։

Ալբերտ Մկրտչյանը Երևանի գեղարվեստա-թատրոնական ինստիտուտը 1960-ին ավարտելուց հետո ռեժիսորական կրթություն սացագ Մոսկվայի կինեմատոգրաֆիայի

նատես եմ դաշնում, որ հիրավի ճշակութային այդ խղախի բնակիչները չեն կարող աղբել առանց թատրոնի եւ առանց հումորի, նույնիսկ եթե դատերազմ է: Ֆիլմն սկսվում է սիրողական թատրոնի ներկայացումով, որի ընթացքում դերակատարներից մենք բեմից հայտարարում են, ոու դատերազմ է սկսվել, բայց ոչ ո՛չ հավատում, եւ դաիլիմը հերթում է: Ֆիլմի վերջում դարձյալ բեմից է հնչում ամենաուրախալի լուրը՝ «Դատերազմը վերջացավ», թեեւ շատերը չպերադարձան ու չտունեցին հաղթանակը: Հիանալի դերասանական աշխատանքը, գունեղ, համոզիչ կերպարների առկայությունը դայնանավորված էր ոչ միայն իրենց՝ դերասանների դրոֆեսիոնալիզմով եւ տաղանդով, այլև ռեժիսորի մոտեցմամբ: Սովորաբար նաև սցենարը գրում էր՝ նկատ ունենալով կոնկրետ դերասանների: Ա. Սկրչյանի խոսքով՝ սցենարը նրա համար ուղեցույց լիներ ասես: Ըստ նրա, իսկական սցենարը ծնվում է Ակարահանճան հրադարակում, դերասանների հետ աշխատելիս է ամեն

Ֆրանսիացիներ: Նույնիսկ ուսանողության
համար առանձին ցուցադրություն էր եղել
այնուհետև՝ ճամփույի ասուլիս: Տեղի մա-
նուլում գրել էին, որ ճարդկային նկարագիր-
ը դահենլու համար անհրաժեշտ է դիտել
այս կինոնկարը: Դրան հաջորդել էին մի-
ւարք հրավերներ, եւ դերասանութուն հետ-
ոինք մեկնենալու համար, Յունաստան-
Բեռլինի միջազգային կինոփառատոն:
Այն հարցին, թե ինչո՞ւ ծնվեց «Ուրախ
ավտոբուս» մետաֆորը՝ որպես հավաքա-
կան խորհրդանշ, եւ արդյո՞ք հաղորդալա-
րի «ակրորդները լսող» ճանչուկը ճախսա-
ժիք ունի, ռեժիսորը դաշտախանեց.

40130

Դայանա
Տիգ-Հովհաննեսյան

Բուտօնից սասցեց ժիռու մի
լու՛ վախճանվել է Դայանա Ste-
ր-
Նովիաննեսյանը՝ անզիագիր
հայ բանաստեղծուի, հայ բրե-
գիայի անխոնջ թարգմանիչ, Դա-
յասանի գրողների բարեկամ,
ԱՄՆ-ի գրական շրջանակներում
սիրված ու հարգված մի անուն...

Բացարի այդ անհատականությանը, ջերմ, նվիրված հայրենասեր անձնավորությանը մենք մարդանանակ կանորդառնանք, իսկ առայժմ ներկայացնում ենք նրանից մի անհիմ թարգմանություն, որ կատարել են Մակերոնիայում բնակվող թարգմանչուհի **Արմինե** **Փիլոյանը** եւ երջանկահիշատակ բանասեղծ-թարգմանիչ **Սկրտչէ Սկրչչյանը**:

ՊԱՅԱՆԱ ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ (1934-2018)

Սա լեռնականների պար է: Այս պարը
ճախ սկսում են պարել տարեց տղամարդիկ:
Նրանք դանդաղ ոտքի են եղանակ,
մտտենաս իրար,
շարվում կորք-կորքի,
բայլում են ու առաջ,
ոտքերով դրվում գետիմիը,
կոր շրջանով պտտվում՝
յուրաքանչյուր հաջորդ բայերը դրվում են
ավելի արագ են ավելի աշխայօժ:

Պարողներն ասեն զահելանուն են,
ասեն դառնում են լեռնազնացներ,
որ իրենց երիտասարդության
գագաքը են բարձրանում՝
տարիները բրոնելով ներքեւ:
Մինչ այս, մինչ այն,
շորջպար են մտնում զվարք
սարսահիներ ու ասորնամիներ:

Այս պարու տարիներ առաջ
պարում էին միայն տղամարդիկ,
յնոնականների պարն այս խրոխա,
իսկ հիմա պարում են նաև կանայք
և տղամարդկանց նման դրվում են հաստակը,
ոչ այն բամի համար, որ երբեւէ
իրենց արգելվել է պարն այս պարել,
այլ հրճանքով հոգու, որ պարն այս
վերադաշտում է իրենց
դեպի վաղճօքական
հեթանոս անզայր նախնիների:

ԱԼՓԵՐԸ ՄԿՐՏՉՅԱՆ «ԻՄ ԽԻՂՆԲԵ ԼՎՐՈՒ Ե ԽԱԽԱԳԻՍ ԼԻՇԵԼ»

բան հստակ դաշնում: Այդ իսկ դաշնա-ռով նկարահանման ընթացքում հաճախ էին փոխվում երկխոսությունները: Այդ-ուս էր, օրինակ, նկարահանմվել «Մեծ մանկության տաճայում» այն տեսարանը, երբ զղան աղակին ջարդում է, իսկ հայրն ու մայրը վազում են նրա հետեւից:

Հայսնի է, որ «Մեր մանկության տան-գոն» կինոնկարը ինքնակենսագրական է, եւ ովհապէր հերոսի՝ Ռուբենի նախատիրը հենց Ալեքսյանների հայրն է: Միեւ Ալեք-սյանը գորովաննով է խաղացել այդ դերը՝ Երկար ժամանակ երազելով դրա մասին: 1986-ին այս կինոնկարը Վենետիկի միջազգային կինոփառատոնում արժանացել է ականավոր առաջին իշտալացի կինո-

գետի անունը կրող Պացցինետի մրցանակի՝ իրեւ լավագույն ֆիլմ, իսկ Գայա Նովենցը՝ հատուկ դիմուլում՝ «Լավագույն դերասանութիւն» անվանակարգում: Վերջինիս խաղը համեմատել էին Ազնա Մանյանին հետ, այն էլ նրա հայրենիքին Նովենցին անվանելով մեծ հսալուին «արեւելյան» տարբերակը:

Նետարերթական մի գործադիրություն. աշրմներ անց, 2000-ին նկարահանված «Ուրախ ավտորուս» տրափիլոմետրիայի գլխավոր դերակատարութիւն Ամահիս Ռոչա-րյանի խաղը նույնութես համեմատել են նեռութայիզմի ժօղանի դերասանների հետ, բայց այս անգամ Ֆրանսիայում: Այդ մասին Ալբեր Սլքրչյանը տողերիս հեղինակին դասմել է Ֆրանսիայից վերադառնալուց հետև սկսած հարցագրույցի ընթացքում: Դիմանան ներկա էին եղել ոչ միայն մեր հասկեամասներու ասելու մեջութիւնում:

րում էր, մյուսն՝ արտասկզբան: Գյումրին իջևած ուժությամբ առաջ դառնել էր այն քաղաքը, որը տեսել ու ծանաչել են իմ մանկության տարիներին երկորդ համաշխարհային պատրազմիության ժամանակաշրջանում: Այս պատրազմիության մեջ մասնակի էի սեւ բարերով կառուցված մեկ-երկորդ հարկանի սեներ, իսկ ավելի ուշ կառուցված բարձրահարկ տեսները երկրաշարժն ավելի էի: Մարդկանց չփափուր կյանքը համար ռորդն արթնացնում էր մանկության հոգ և ապահովությունը... «Դիմիկմերից» մեկի մոտ դատարկ հարար հանդիմերից մանկության ընկերություն, որին երկար տարիներ չէի տեսել և նա կորցրել էր ընտանիքը եւ որդեգործի մի շարաճի տղայի: Ինձ տեսնելով դեռ երեսում հարցրեց՝ «Պարագն է՞...»: Այդ մի առաջնահայտությունը մտադապահվեց ու փաստությունը պահպանվեց առաջին արդեմատությունում:

Իսկ «Յին օրերի երգը», «Մեր մանկության տանգօն» եւ «Ուրախ ավտորուս» ֆիլմերի մերի մերժին կաղի մասին հեղինակն ասաց.

-Փաստեն, «Ուրախ ավտոբուս» եռեց
գությունը եղրափակող ֆիլմը դարձավ: Ե
ռերգություն, որն ընդգրկեց Հայաստանի
ոչ միայն Գյումրիի շատ ծանանակ-
ները: Այդեղից ել՝ ընդհանրությունը: Ու
զում եմ շեշտել նաև, որ իմ այդ ֆիլմերի
հերոսները հասարակ մարդիկ են: Ինս այս
խեղը ու անօգնական մարդկանց ծոցից
եմ որու ենք:

Այսուհետեւ հետաքրվեցի, թե կա՞մ նի թե
մա, որը միշտ գրավել է, բայց առայժմ ժե-
չի գտել իր ստղծագործության մեջ, բայց որին կուզեր անդրա-

